

Utlåtande

Social- och hälsovårdsministeriet

Ärende: Begäran om utlåtande över rapporten som gäller den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster, 13.02.2015, 715/2015. Utlåtande ges av SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder tillsammans med Finlands Svenska Handikappförbund (FSH). SAMS består av Förbundet De Utvecklingsstördas Vål, Finlands Svenska Synskadade, Svenska hörsselförbundet och Psykosociala förbundet

Hänvisning: Begäran om utlåtande, 13.02.2015, 715/2015

SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder (SAMS) och Finlands Svenska Handikappförbundet (FSH) tackar för möjligheten att ge utlåtande. SAMS och FSH ger sitt utlåtande, eftersom reformen är av betydelse för svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning och deras närstående.

Allmänna kommentarer

Utgångspunkten, är att uppnå fri rörlighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning och därigenom förverkliga CRPD och EU-rättens mål, därför föreslås följande:

- Inför system som tvingar kommuner att samarbeta, även när det gäller rörlighet över landsgränser. Det borde inte vara större skillnad att röra sig över kommungränser inom ett land som kommungränser länder emellan. Den enskildes behov är det som skall avgöra när det gäller rätten att få socialt bistånd utan avbrott, inte samarbetssvårigheter eller administrativa svårigheter kommuner och länder emellan.
- Att socialt bistånd ges som förskott alternativt genom annan fördelning/överenskommelse mellan länder, när personer med funktionsnedsättning avser att utnyttja den fria rörligheten länder emellan. Det sociala biståndet skall ges utifrån personens behov och skall även inkludera tolktjänster, hjälpmedel, färdtjänst, personligt assistans, anpassning av bostad, long-term care benefits med mera utan att det uppstår avbrott gällande socialt bistånd, på grund av att man rör sig mellan länder.

Ändringsförslag gällande artiklarna

Ändringsförslagen har markerats med blått, så att ändringsförslaget framträder tydligare.

Artikel 5. Användning av nordiska språk

Kommentar: Förslag till förändring, i slutet av tredje punkten skall göras följande tillägg "andra kommunikations sätt och medel", för att bättre trygga självbestämmanderätten för funktionshindrade.

Nuvarande lydelse

2. I de fall där språket har stor betydelse för att syftet med socialt bistånd och sociala tjänster skall uppnås skall inrättningen, såvitt möjligt, använda ett språk som personen i fråga förstår.

Ändringsförslag

3. I de fall där språket har stor betydelse för att syftet med socialt bistånd och sociala tjänster skall uppnås skall inrättningen, såvitt möjligt, använda ett sådant *nordiskt* språk som personen i fråga förstår. *Med detta avses även nordiska teckenspråk, andra kommunikations sätt och medel.*

Artikel 7. Skydd mot hemsändning

Kommentar: Förslag till förändring, ta bort "om deras familjeförhållanden, anknytning till bosättningslandet eller omständigheterna i övrigt talar för att de bör stanna där och under alla omständigheter inte om de under de sista tre åren varit lagligen bosatta i landet", så att enbart "Nordiska medborgare eller därmed jämförbara personer kan inte hemsändas på grund av sitt behov av socialt bistånd" blir kvar. Detta för att den fria rörligheten för funktionshindrade inte skall begränsas, på grund av behov av socialt bistånd.

Ändringsförslag

Nordiska medborgare eller därmed jämförbara personer kan inte hemsändas på grund av sitt behov av socialt bistånd

Artikel 8 a. personer med särskilda behov av social- eller hälsovårdstjänster

Kommentar: Förslag till förändring, ordet "underlätta" i näst sista meningen byts ut till "möjliggöra". I sista meningen föreslås att "särskilt verka för" byts ut till "se till". Detta för att innehållet i artikel bättre skall stämma överens med CRPD.

1. Om en person som omfattas av denna konvention önskar bosätta sig eller en längre tid vistas tillfälligt i ett annat nordiskt land, men till följd av funktionsnedsättning, hög ålder eller annan motsvarande orsak har ett särskilt behov av social- eller hälsovårdstjänster, ska de ansvariga myndigheterna i in- och utflyttningslandet

samarbeta för att **möjliggöra** flyttningen. Myndigheterna ska **se till** att behovet av tjänster kan tillgodoses utan avbrott.

Artikel 9. Flyttning till ett annat nordiskt land för personer som behöver långvarig behandling eller vård

*Kommentar: Förslag till förändring, i den sista meningen ta bort ordet "söka" och frasen "om denna kommer att förbättra personens livssituation", det vill säga det föreslås att det skall stå **länderna medverka till en sådan flyttning**, istället för "länderna söka medverka till en sådan flyttning om denna kommer att förbättra personens livssituation". Frasen "om denna kommer att förbättra personens livssituation" skall tas bort, eftersom denna fras försvagar de funktionshindrades ställning i samhället och deras självbestämmanderätt, vilket inte är förenligt med CRPD.*

Nuvarande lydelse

1. När en person som omfattas av denna konvention och som behöver långvarig behandling eller vård önskar flytta från ett nordiskt land till ett annat nordiskt land till vilket personen har en särskild anknytning, skall de ansvariga myndigheterna i de båda länderna söka medverka till en sådan flyttning om denna kommer att förbättra personens livssituation.

Ändringsförslag

När en person som omfattas av denna konvention och som *behöver vård eller boende med personal dygnet runt* önskar flytta från ett nordiskt land till ett annat nordiskt land till vilket personen har en särskild anknytning, skall de ansvariga myndigheterna i de båda **länderna medverka till en sådan flyttning**.

Artikel 10. Färdtjänst

Kommentar: Förslag till förändring, ta bort "grann" i det först grannkommuns ordet i artikel 10. Denna förändring möjliggör fri rörlighet i större utsträckning för funktionshindrade, så att CRPD bättre uppfylls.

Ändringsförslag

Kommunerna i gränsområdena mellan de nordiska länderna skall samarbeta för att genom sina system för färdtjänst göra det möjligt för handikappade och äldre personer att resa till en **kommun** i det andra landet på samma sätt som till en grannkommun innanför det egna landets gränser.

Artikel 13. Samarbete mellan myndigheter och inrättningar

Kommentar: Förslag till förändring, ta bort ordet "i gränsområdena", eftersom detta borde gälla även andra områden mellan de nordiska länderna.

Nuvarande lydelse

Ändringsförslag

1. Myndigheter och inrättningar skall i erforderlig utsträckning bistå varandra vid tillämpningen av denna konvention, inbegripet då sociala tjänster lämnas i gränsområdena mellan de nordiska länderna. I varje nordiskt land skall det finnas ett förbindelseorgan som utses av den behöriga myndigheten.

1. Myndigheter och inrättningar skall i erforderlig utsträckning bistå varandra vid tillämpningen av denna konvention, inbegripet då sociala tjänster lämnas mellan de nordiska länderna. I varje nordiskt land skall det finnas ett förbindelseorgan som utses av den behöriga myndigheten.

Tor Wernér

Anna Caldén

Ordförande,
SAMS - Samarbetsförbundet
kring funktionshinder

ordförande,
Finlands
Svenska Handikappförbund

Nina af Hällström
verksamhetsledare,
SAMS - Samarbetsförbundet
kring funktionshinder

Ulf Gustafsson
verksamhetsledare,
Finlands
Svenska Handikappförbund

Sakkunniga: Cecilia Magnusson, SAMS, juridisk ombud, VH